

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (Україна)
ІНСТИТУТ ХІМІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (м. Рубіжне) (Україна)
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «СОБОРНІСТЬ» (Україна)
ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ (Україна)
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА (Україна)
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ» (Україна)
ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ (Україна)
БАКІНСЬКИЙ ІСЛАМСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Азербайджан)
УНІВЕРСИТЕТ м. НІШ (Сербія)
ЗЕЛЕНОГУРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Польща)
ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ
«НАВЧАННЯ БЕЗ КОРДОНІВ» (Канада)

**«Актуальні питання, проблеми та
перспективи розвитку гуманітарного знання у
сучасному інформаційному просторі:
національний та інтернаціональний аспекти»**

Частина 2

**Збірник наукових праць
(за матеріалами XII Міжнародної
науково-практичної конференції
30–31 травня 2016 року)**

За загальною редакцією д.філос.н. Журби М.А.

Україна – Сербія – Азербайджан – Польща – Канада

2016

Рекомендовано до друку Вченою радою Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (протокол № 8 від 22 квітня 2016 р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 3 від 13 червня 2016 р.)

Редакційна колегія:

- Бохонкова Ю.О.**, доктор психологічних наук, професор, СНУ ім. В. Даля (Україна)
Гужва О.П., доктор філософських наук, професор УкрДЯЗП (Україна)
Гасанли Г.Б., доктор філософії з богословських наук, професор БГУ (Азербайджан)
Єременко О.М., доктор філософських наук, професор, СНУ ім. В. Даля (Україна)
Журба М.А., доктор філософських наук, професор ІХП СНУ ім. В. Даля (керівник), (Україна)
Журба А.М., кандидат психологічних наук, доцент ДонДПУ (Україна)
Завацька Н.Є., доктор психологічних наук, професор СНУ ім. В. Даля (Україна)
Йованович Предраг, професор Університету м. Ніш (Сербія)
Калько І.В., кандидат педагогічних наук, доцент ЛОІППО (Україна)
Короткова О.О., кандидат історичних наук, доцент ДонДПУ (Україна)
Касьянова О.В., кандидат педагогічних наук, доцент ЛОІППО (Україна)
Касьянова В.О., кандидат економічних наук, доцент ІХП СНУ ім. В. Даля (Україна)
Кузьміченко І.О., кандидат філософських наук, доцент ДЗ «АДМУ» (Україна)
Пагава О.В., кандидат психологічних наук, доцент ЛОІППО (Україна)
Потапенко Е.В., доктор хімічних наук, професор СНУ ім. В. Даля (Україна)
Поліщук О.П., доктор філософських наук, професор ЖДУ ім. І. Франка (Україна)
Проценко В.О., кандидат історичних наук, доцент ТО Соборність (Україна)
Радченко О.В., доктор наук з державного управління Ломорської Академії в Слупську (Польща)
Рудик Г.О., доктор педагогічних наук, професор ЦСП «НБК» (Канада)
Сапенко Р., доктор габлітований, професор Зеленогурського університету (Польща)
Сабадаш Ю.С., доктор культурології, професор МДУ (Україна)
Савонова Г.І., кандидат філософських наук, старший викладач ЛОІППО (Україна)
Свінціцька О.І., кандидат філософських наук, доцент ЖДУ ім. І. Франка (Україна)
Старостенко Т.М., кандидат філологічних наук, доцент ХНПУ ім. Т.С. Шевченка (Україна)
Талишинський Е.Б., кандидат політичних наук, доцент БГУ (Азербайджан)
Устименко-Косоріч О.А., доктор педагогічних наук, професор УДПУ ім. П. Тичини (Україна)
Цюрупа М.В., доктор філософських наук, професор НУОУ ім. І. Черняхівського (Україна)

Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти : зб. наукових праць / За заг. ред. д.філос.н. Журби М.А. – Частина 2. – Монреаль: ЦСП «НБК»; Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля. – 308 с.

У збірці здійснюється багатоаспектний аналіз трансформації сучасної культури, духовності в інформаційному просторі з урахуванням специфіки й соціальної динаміки філософії, етики, естетики, мистецтва, психології, педагогіки, соціології, економіки, політики і права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів та студентів.

УДК 3(045)
ББК60Я43

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат та інших відомостей.

7. Романовська Д. Д. Показники сформованості особистісних стратегій професійної діяльності майбутніх психологів / Д. Д. Романовська // Ключові впроби в сьвременната наука — 2013. Психология и соціология : матерьяли за ІХ международна научна практична конференция. — Т. 27. — София : «Бял Гранд-Бг» ООД, 2013. — С. 54–59.
8. Словник іншомовних слів [за ред. чл.-кор. АН УРСР О. С. Мельничука]. — К. : Головна редакція УРЕ, 1975. — 775 с.
9. Фурман А. В. Методологічне обґрунтування багаторівневості парадигмальних досліджень у соціальній психології / А. В. Фурман // Методология і психология. — 2012. — № 4. — С. 78–125.
10. Cassels E. Book 1. Introduction. B820 Strategy / E. Cassels. — The Open University, Walton Hall, Milton Keynes, 2000. — P. 1–16.
11. Porter M. T. What is strategy? / M. E. Porter // Harvard Business Review? 1996. — November — December. — P. 61–78. — Режим доступу до журн. : [http://www.ipcongress.ru/download/guide/article/what is strategy.pdf](http://www.ipcongress.ru/download/guide/article/what%20is%20strategy.pdf).

Сивогракова З. А.,

к. психол. н., кафедра філософії та соціології доцент кафедри філософії та соціології, доцент, Український державний університет залізничного транспорту

Силантьєв А. С.,

студент групи 6-4-ЕТ, кафедра філософії та соціології Український державний університет залізничного транспорту,

Україна, м. Харків

ПОНЯТТЯ ЖИТТЄТВОРЧОСТІ І ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ У ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ПРОЦЕСУ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Сучасна психологічна концепція життєтворчості розвиває уявлення про життя людини як творчий процес. Життєтворчість розглядається як процес упорядкування особистістю свого життя, засіб вирішення поточних, середньострокових і перспективних життєвих задач, процес самовдосконалення. З проблемами життєтворчості пов'язані поняття саморозвитку (Г. Костюк та ін.), самоактуалізації (А. Маслоу та ін.), особистісного становлення (К. Роджерс), становлення життєвого світу особистості (Т. М. Титаренко) та ін.

Життєтворчість розуміється дослідниками (В.М. Доній, Г.М. Несен, І.Г. Єрмаков, В.М. Ямницький та ін.) як духовно-практична діяльність особистості, спрямована на творче проектування, планування, здійснення свого життя, пошук і подолання проблемних ситуацій, суперечностей життя, внутрішньоособистісних конфліктних ситуацій; активно творчий процес, спрямований на відкриття унікального, неповторного в собі та реалізацію цього у власному житті [2, с. 9]. Особистість у процесі життєтворчості виступає як суб'єкт свого індивідуального життя, який сам творить себе. «Як суб'єкт власного життя, людина сама бачить, розуміє і вирішує (оптимально чи ні) свої проблеми, сама перебудовує його, піднімаючись на все більш високі рівні [розвитку]» [1, с. 37].

Загальновизначним у вітчизняній психологічній традиції є розуміння культурно-історичного, соціального характеру психологічного розвитку людини як особистості. Водночас у розвитку окремої людини гостро стоїть питання самовизначення і самотворення, пошуку життєвих орієнтирів, особистого життєвого вибору, адже все буття людини тримається на власних зусиллях і активності. Велике значення у визначенні місця людини у суспільстві має професійне самовизначення як вибіркоче ставлення індивіда до світу професій в цілому і до конкретної обраної професії і до себе у ній. Осередям професійного самовизначення є усвідомлений вибір професії з урахуванням своїх особливостей і можливостей, вимог професійної діяльності і актуальних соціально-економічних умов.

Професійне самовизначення має певні вікові особливості. У дошкільному віці у сюжетно-рольових іграх, частина з яких має професійно орієнтований характер, діти набувають перші уявлення про професійну диференціацію в суспільстві, професійно зумовлені моделі поведінки. У молодших школярів відбувається орієнтація на професії значущих для них дорослих: вчителів, батьків, близьких знайомих сім'ї. Спостерігається свого роду професійна індукція. Підлітковий вік – це період первинної, амбівалентної оптації. У цьому віці закладаються основи морального ставлення до різних видів праці, відбувається формування системи особистісних цінностей, які визначають вибіркочість ставлення підлітків до різних професій. Професійні плани мають характер мрії. Образи бажаного майбутнього, професійні мрії стають психологічними віхами, штрихами професійного самовизначення. Юнацтво є періодом реалістичної оптації, здійснюється обрання професії. Самоаналіз стає психологічною основою професійного самовизначення. Починається професійне навчання, що загалом сприяє зміцненню впевненості молодих людей у виправданості зробленого вибору. Однак багато хто переживає незадоволеність і розчарування у зробленому (вимушено або за бажанням) виборі навчально-

професійного поля. Здійснюються спроби внести корективи в професійний старт. Рання зрілість (молодість) і зрілість є найбільш продуктивними віковими періодами стосовно використання особистістю свого професійно-психологічного потенціалу. Професія надає унікальну можливість людині застосувати свої здібності на конкретній трудовій посаді, напрацювати індивідуальний стиль діяльності, реалізувати свою потребу бути особистістю. Досягнення пенсійного віку призводить до виходу людини з активного професійного життя. Незатребуваність професійно важливих якостей, знань і вмінь, досвіду і майстерності прискорює соціальне старіння особистості, породжує почуття розгубленості, «професійної безпритульності». І це знову актуалізує проблему соціально-трудового самовизначення.

Отже, професійне самовизначення виступає не просто процесом вибору професії або альтернативних сценаріїв професійного життя, але й також своєрідним творчим процесом розвитку особистості. Закономірно змінюючись у процесі особистісного розвитку професійне самовизначення виступає формою суб'єктної реалізації, самоздійснення, життєтворчості особистості.

Література

1. Абульханова-Славская К.А. Стратегия жизни / Абульханова-Славская К.А. — М.: Мысль, 1991. — 299 с.
2. Ямницький В.М. Психологічні чинники розвитку життєтворчої активності особистості в дорослому віці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора психол. наук : спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / В.М.Ямницький. — К., 2005. — 40 с.

Третьякова І.С.,

*магістр психології, асистент кафедри психології Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького
Україна, г. Мелітополь*

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Період навчання у вищому навчальному закладі – це підготовка до трудової діяльності, яка повинна стати для людини не тільки основним джерелом існування, але й можливістю особистісної самореалізації. На жаль, сьогодні більшість студентів приходять в університет лише для

Наукове видання

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

«Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного
знання у сучасному інформаційному просторі: національний та
інтернаціональний аспекти»

за матеріалами XII Міжнародної науково-практичної конференції
30–31 травня 2016 року

Частина 2

За заг. ред. д.філос.н. *Журби М.А.*

Техн. редактор, коректор	<i>Погорелова Т.В.</i>
Оригінал-макет	<i>Погорелова Т.В., Алдакімова Т.Г.</i>
Дизайн обкладинки	<i>Алдакімова Т.Г.</i>

Підписано до друку 23.06.2016.

Формат 60×84 ¹/₁₆. Папір офсет. Гарнітура Times.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. 18. Обл.-вид. арк. 17,8.
Тираж 300 прим. Вид. № 3061. Замов . Ціна договірна

**Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля**

Свідоцтво про реєстрацію: серія ДК № 1620 від 18.12.03 р.

Адреса університету: просп. Центральний, 59-А
м. Северодонецьк, 93400, Україна
e-mail видавництва: vidavnictvosnu.ua@gmail.com.

**Видавництво Центру сучасної педагогіки
«Навчання без кордонів» (Канада, Монреаль)**

6435, bld. Longelier, Montreal, H1M 2C1, Canada
tel. 015142541920,
e-mail: pedagogiemoderne@mail.ru

Надруковано: